

De rol van het sociale netwerk bij (v)echtscheidingen

Catrin Finkenauer, Margreet Visser, Kim Schoemaker, Esther Kluwer, Rachel van der Rijken, & Justine van Lawick

Universiteit Utrecht

academische
werkplaats
kindermishandeling

Rank	Land	Divorce-to-marriage ratio	% Scheidingen met kinderen
1	België	71	n.a.
2	Portugal	68	70
3	Hongarije	67	60
4	Tsjechische Republiek	66	59
5	Spanje	61	57
6	Luxemburg	60	29
7	Estland	58	34
8	Cuba	56	n.a.
9	Frankrijk	55	57
10	USA	53	40
	Nederland	43	56

Source: Children and divorce statistics OECD, 2014

Vechtscheidingen

- Conflict dat voortduurt na de scheiding / separatie
- Vermindering effectief ouderschap
  - alimentatie, gezag, visitatie, opvoeding
- Vaak juridische procedures over dagelijkse besluiten rondom kinderen
  - “These parents cannot agree that the sky is blue” (*Sandler, Wheeler, & Braver, 2013*)

Wat zijn risicofactoren voor escalatie?

Bestaand onderzoek: Focus op relatiepartners

- Vijandelijke attributies
  - Stabiel, globaal, intern
- Negatieve emoties
  - minachting, boosheid
- Defensiviteit, stonewalling
- Communicatie en conflictgedrag (e.g., kritiek, beschuldigingen)

Ons onderzoek: Relaties in hun sociale context

- Sociaal netwerk van partners
  - Vrienden, gezinsleden, schoonfamilie, advocaten
  - Succes en falen van relaties hangen af van sociaal netwerk
  - Invloed van sociaal netwerk na scheiding

Sociale netwerken: The ties that bind and separate

- Sociaal netwerk overlap hangt samen met relatietevredenheid (*Julien & Markman, 1991; Sprecher & Felmler, 1992*)
- Einde van relatie hangt samen met vermindering in overlap van netwerk en vrienden (*McDermott et al., 2013*)

Social network & divorce: The good, the bad, the ugly

- The good
    - iemand hebben om mee te delen (*Miller et al., 1998*)
  - Steun sociaal netwerk
    - psychologisch welzijn (*Amato, 2000; DeGarmo, Patras, & Eap, 2008*)
    - minder eenzaamheid (*Dykstra & Fokkema, 2007; Halford et al., 2013*)
- Sociaal netwerk goed voor individu

Social network & divorce: The good, the bad, the ugly

- The bad and the ugly
  - Afkeuring door netwerk slecht voor relatie en conflictoplossing (*Bryant et al., 2001 Le et al., 2010*)
  - In de loop van de tijd steeds grotere “achterban” bij beide ex-partners
  - Hoe meer betrokkenen, hoe groter kans op escalatie (*zie De Dreu, 2010*)
- Sociaal netwerk slecht voor relatie tussen ex-partners

Waarom is het sociale network slecht voor relatie tussen ex-partners?

- Rondom relatie-einde doen partners elkaar pijn
- Goede vrienden en familie zijn minder vergevingsgezind dan slachtoffer zelf (*Cooney et al., 2011; Green et al., 2008; 2012*)
  - Ze zien minder voordelen in verzoening
  - Maken negatieve attributies
  - Geloven excuses minder

Afwijzing door sociaal netwerk
verhoogt risico op ouderlijke conflicten
omdat het vergevingsgezindheid
tussen ex-partners vermindert

Studie 1: Gescheiden ouders

Gescheiden ouders *n* = 136

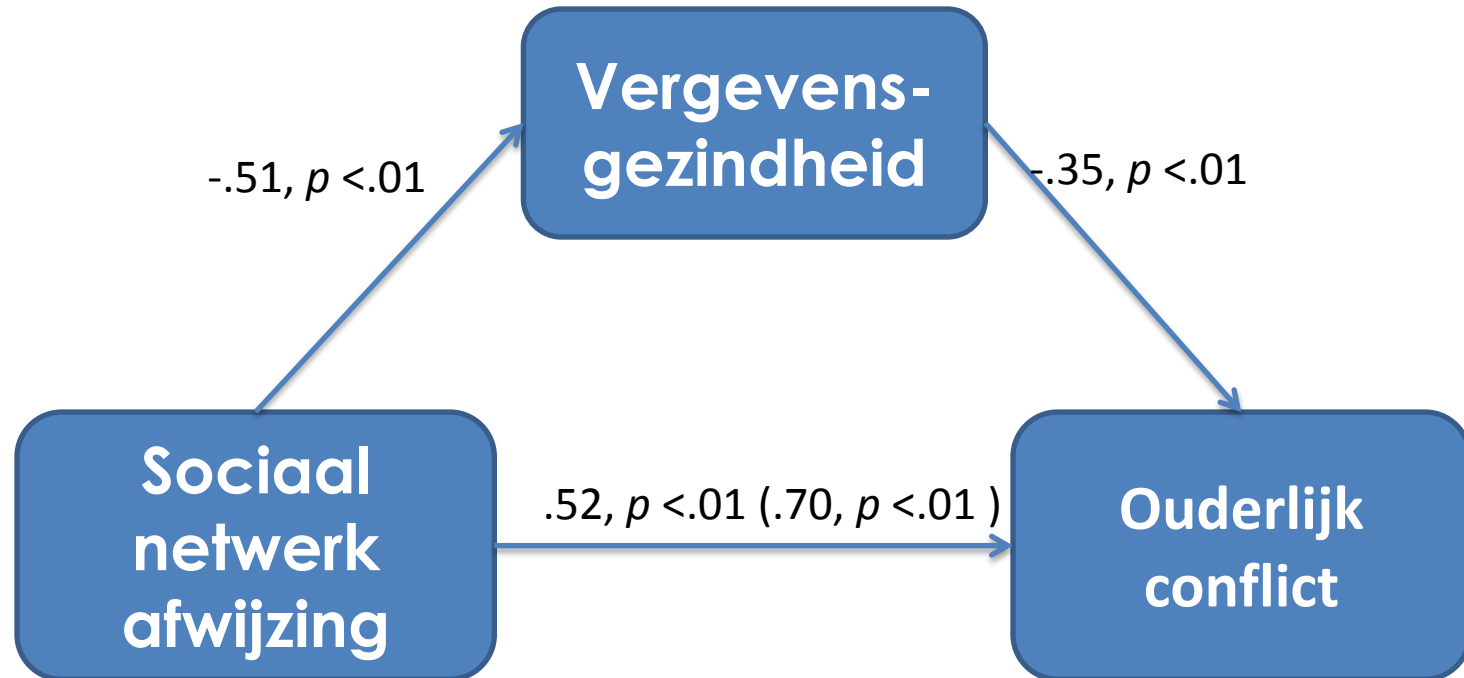
Sekse	38 vaders (28%); 98 moeders
Leeftijd	44 jaar (27–58)
Kinderen	2.01 (<i>SD</i> = .70)
Oudste kind	13.80 years (<i>SD</i> = 5.00)
Relatieduur	16.1 jaar (<i>SD</i> = 4.00, 0-16 jaren)

Noot. Alle gescheiden ouders werden geworven via online forums.

Vragenlijsten online

- **Sociaal netwerk afwijzing** (*Lehmiller & Agnew, 2007*)
  - “In het algemeen, houdt mijn sociale netwerk mijn ex-partner verantwoordelijk voor de conflicten die wij hebben” ($\alpha = .66$)
- **Ouderlijk conflict** (*Trindler et al., 2008*)
  - “Wanneer ik met mijn ex-partner spreek, maken we meestal ruzie over de kinderen” ($\alpha = .88$)
- **Vergevensgezindheid** (*McCullough et al., 2006*)
  - “Ondanks wat mijn ex-partner mij heeft aangedaan zou ik graag willen dat we weer een positief contact hebben” ($\alpha = .87$)

Study 1: Gescheiden ouders

$F(2, 132) = 51.28, p < .000; R^2 = .44$

Mediatie = .155, 95 CI [.0582 - .2595]

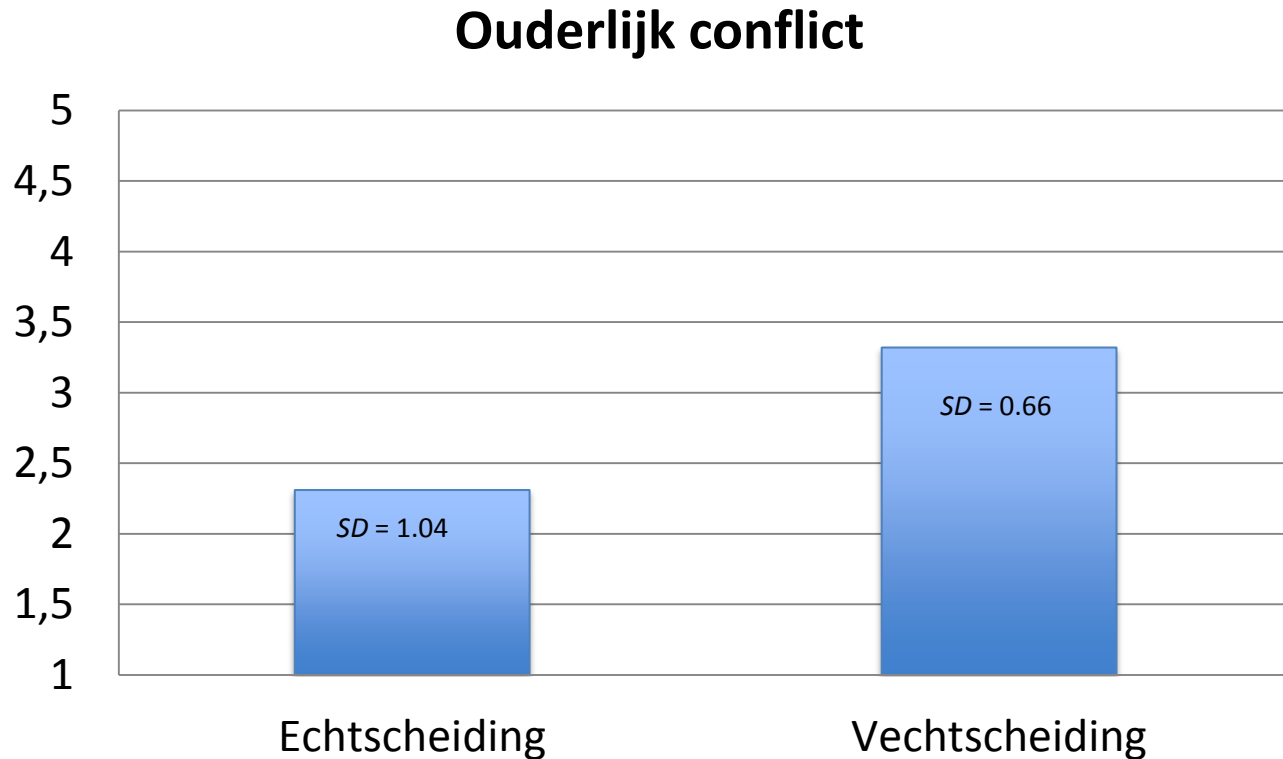
Studie 2: Vechtscheidende ouders

Vechtscheidende ouders *n* = 110 (26 stellen)

Sekse	51 vaders (46%); 59 moeders
Leeftijd	42.5 jaren (26–60)
Kinderen	1.79 (<i>SD</i> = .70)
Oudste kind	10.95 jaren (<i>SD</i> = 3.60)
Relatieduur	12 jaren (<i>SD</i> = 6.3, 0-26 jaren)
Tijd sinds separatie	4.6 jaren (<i>SD</i> = 2.90)

Noot. Alle gescheiden ouders werden naar behandeling verwezen door rechters of Veilig Thuis. 17 instellingen; 64% van de ouders stemde in met deelname

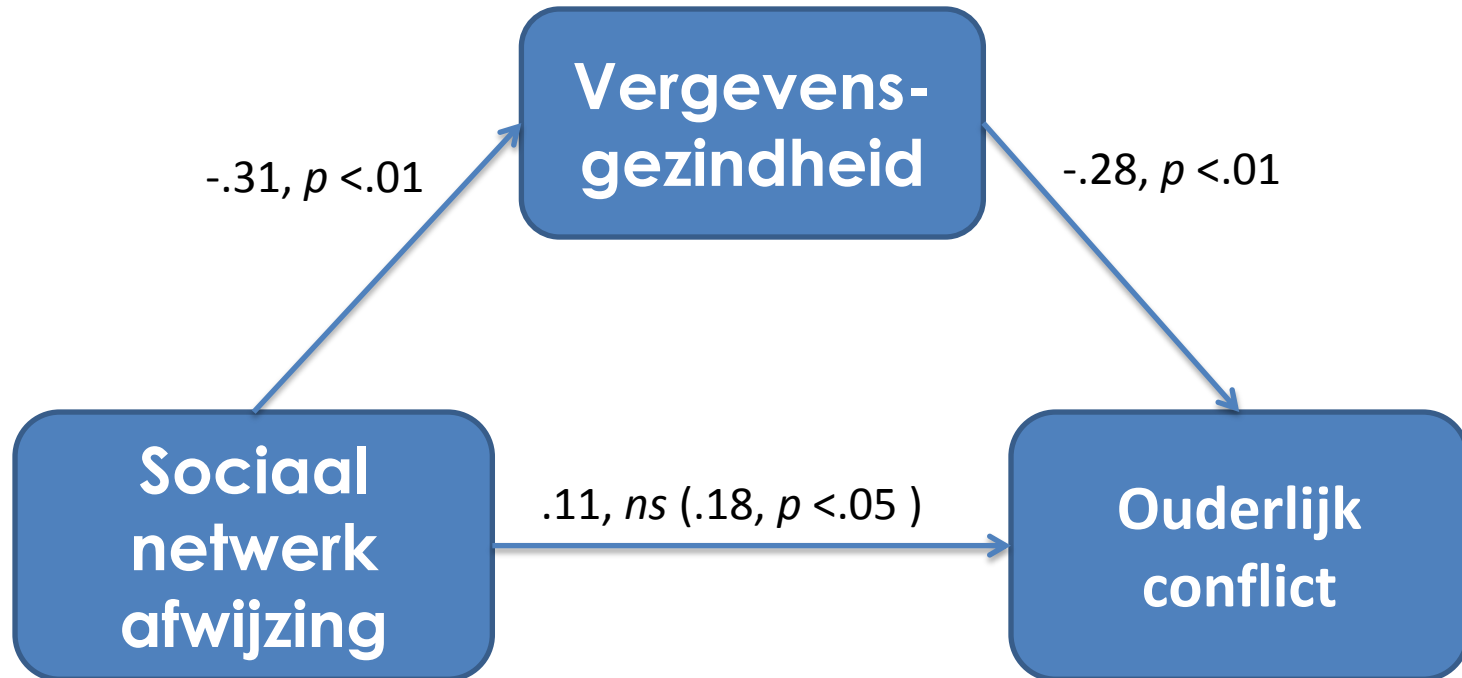
Echtscheiding vs. Vechtscheiding

$t(235) = 8.67, p < .01, d = 1.13$

Studie 2: Vechtscheidingen

Indirect effect = $.114$, 95 CI [$.026 - .177$]

Recap

- Sociaal netwerk hangt samen met meer ouderlijk conflict
  - Belemmert vergevengszindheid tussen ex-partners
  - Correlationele studies; zelf-rapportage
- “If you want to understand something, try to change it.” *Walter Dearborn (in Bronfenbrenner 1979, p. 37)*
  - Implicaties voor interventies

Sociaal netwerk belangrijk voor begrip
van conflictescalatie tussen
gescheiden ouders

Dankuwel!

For more information
Catrin Finkenauer: c.finkenauer@uu.nl

Kinderen uit de Knel

Justine van Lawick

Margreet Visser

- Groepsinterventie voor ouders en kinderen
  - 6 gezinnen, ouder- en kindgroepen
- Kenmerkende factoren
  - Alle juridische procedures stop gezet
  - Kinderen en ouderschap staan centraal
    - Je blijft samen ouder
    - Parallel solo ouderschap (Cottyn, 2006)
  - Sociaal netwerk is actief betrokken

Kinderen uit de Knel

Justine van Lawick

Margreet Visser

- Werkzame mechanismen
  - Perspectief-nemen
  - Vergevingsgezindheid
  - Communicatie en conflictoplossing
  - NIET alleen gezin, maar ook sociaal netwerk
- Correlatieve resultaten
  - Longitudinale studie
  - Ouders en kinderen